

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Матеріали Всеукраїнської
науково-методичної конференції
(10 - 12 квітня 2019 року, м. Одеса)**

У збірнику опубліковано матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 10 - 12 квітня 2019 року на базі Одеської національної академії харчових технологій.

Для педагогічних та науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів, усіх, хто цікавиться питаннями забезпечення якості вищої освіти.

Рекомендовано до друку Оргкомітетом Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти»

Редакційна колегія:

Сгоров Б.В.	- ректор Одеської національної академії харчових технологій, д. т. н., професор (голова редакційної колегії)
Трішин Ф.А.	- проректор з науково-педагогічної та навчальної роботи, к. т. н., доцент (заступник голови редакційної колегії)
Мардар М.Р.	- проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д. т. н., професор
Кананихіна О.М.	- проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, соціальних питань, оздоровлення і спорту, к. т. н., доцент
Мураховський В.Г.	- директор Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти, к. ф.-м. н., доцент
Волков В.Е.	- д. т. н., професор кафедри Вищої та прикладної математики
Корнієнко Ю.К.	- директор центру дистанційної освіти, к. ф.-м. н., доцент
Радіонова О.В.	- к. т. н., доцент кафедри Технології вина та енології
Купріна Н.М.	- декан факультету економіки, бізнесу і контролю, к. е. н., доцент
Хобін В.А.	- директор Навчально-наукового центру інформаційних технологій, д. т. н., професор
Сярова А.С.	методист Навчально-методичного центру забезпечення якості вищої освіти

Оргкомітет Всеукраїнської науково-методичної конференції «Забезпечення якості вищої освіти» може не поділяти думку учасників. Відповідальність за зміст і достовірність поданого матеріалу несуть учасники.

технологічного устаткування, а також набори пристосувань, інструментів і подрібненої пластмаси (крупки), що представляє собою оброблюваний продукт, наприклад зерно, для реальної демонстрації роботи устаткування по його переробці.

Студенти забезпечуються по кожній роботі детальним методичним керівництвом, яке віддруковане типографічним способом, і яке, крім того, наявне на електронних носіях, зокрема, на сайті дистанційного навчання.

Контроль ступеню засвоєння матеріалу та поточної успішності ми проводимо шляхом індивідуальних бесід і опитів або коротких контрольних вправ у період самопідготовки, перед початком заняття і при здачі звітів по лабораторних роботах. Це дозволяє вчасно виявити слабких в успішності студентів і застосувати відповідні заходи. Основні види контролю знань - модулі (їх 2 - 3) проводимо протягом семестру, як правило, по закінченні начитування певної теми лекцій, і, звичайно, ніхто не відміняв заліки та іспити (те або інше) згідно робочих програм дисциплін.

Як показав досвід, така постановка учбового процесу дає можливість добре ілюструвати лекції, практичні і лабораторні заняття, поліпшити розуміння і засвоєння матеріалу що викладається, результативніше використовувати відведений на заняття час, економити час самостійної роботи студентів.

У результаті, за останні роки, не дивлячись на розширення програми курсу і скорочення часу, що відводиться на його читання, середній бал оцінок постійно знаходиться на рівні 80 балів, підвищилася кількість «відмінних і добрих» оцінок, відповідних 74-100 балам.

Негативною стороною є необхідність великої підготовчої роботи до кожного заняття і тим більше до лекцій. Це - ретельний підбір і підготовка матеріалу і устаткування. Постійне виготовлення нових і модернізація існуючих комп'ютерних програм і матеріалів, фільмів, сайтів, альбомів, плакатів, схем, таблиць, макетів і малюнків. Потрібна також розробка плану занять і сценарію для використання мультимедійних засобів навчання, попередня спільна репетиція лектора, оператора, лаборанта (асистента).

Ця об'ємна робота повинна враховуватися при розподілі навантаження, заохочуватися і контролюватися, інакше вона може стати великим гальмом в поліпшенні учбового процесу і здобутті якісних знань студентами.

«ПРЕДМЕТНИЙ» КВВ ЯК ІНТЕРАКТИВНИЙ МЕТОД НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІНИ «ТЕХНОЛОГІЇ ХАРЧОВИХ ВИРОБНИЦТВ»

Г.І. Палвашова, Т.І. Нікітчина, Н.В. Доценко

Впровадження інтерактивних методів навчання - одне з найважливіших напрямків вдосконалення підготовки студентів в ОНАХТ і обов'язкова умова

ефективної реалізації компетентнісного підходу. Формування заявлених в Освітній програмі «Технології переробки фруктів та овочів в аграрному бізнесі» підготовки фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 181 «Харчові технології» компетенцій передбачає застосування нових технологій і форм реалізації навчальної роботи.

В першу чергу - це необхідність переходу від інформативних, пасивних форм і методів навчання до активних, переорієнтація від констатації до діяльності, пошук можливостей з'єднання теоретичних знань студентів з їх практичними потребами для подолання психологічних перешкод у перші дні роботи за фахом.

Питома вага занять, що проводяться в інтерактивних формах, визначається цілями і завданнями навчальної програми з курсу «Технології харчових виробництв», особливістю контингенту, змістом конкретної дисципліни і в цілому в навчальному процесі повинен становити не менше для бакалаврів 10-30% від обсягу аудиторних занять відповідно до Освітньої програми «Технології переробки фруктів та овочів в аграрному бізнесі».

Викладачі, які прагнуть пробудити інтерес студентів до дисциплін, використовують у своїй практиці гру КВВ, тема якої збігається з темою навчальної програми або відображає зміст дисципліни. Однак слід враховувати, що «предметний» КВВ можна вважати інтерактивним методом навчання тільки за умови, що підготовка до гри і сама гра повинна дотримуватися деяких вимог.

По-перше при підготовці до гри у її учасників (гравців команди) повинні формуватися (закріплюватися, заглиблюватися) знання і вміння, які відповідають навчальним завданням дисципліни «Технології харчових виробництв» (що повинні «знати-вміти» і чим «володіти» студенти, які вивчили дисципліну), а сам процес гри повинен створювати ситуації, в яких виявляються (закріплюються) знання і навички, сформовані в рамках дисципліни.

По-друге демонстровані студентами в процесі виконання завдань з дисципліни «Технології харчових виробництв» (в процесі гри) знання і вміння, які відповідають вмісту дисципліни, а також самі процедури гри повинні створювати умови для засвоєння (закріплення) цих знань і умінь у глядачів (інших студентів).

Тобто, сценарій (завдання, технологія їх виконання) повинні створювати умови не для веселих жартів і самодіяльних номерів «на тему», а для демонстрації отриманих знань і вмінь в форматі КВВ. Це надзвичайно складно. Розробка такого сценарію, що вимагає від викладача особливих здібностей, які виходять за рамки його вузькопрофесійного сфери, дуже трудомістка. Швидше - це завдання творчого колективу фахівців кафедри.

Під час таких занять від викладача потрібно набагато більше активності і творчості, ніж тоді, коли воно проходить у формі переказу вичитаних в книгах або давно відомих істин. Форми участі викладача в дискусії можуть бути найрізноманітнішими, але ні в якому разі не нав'язуванням своєї думки.

Найкраще це робити шляхом тонко розрахованого управління ходом конкурсних виробничих проблемних завдань, які потребують продуктивного мислення, творчого пошуку істини.

Слід розуміти, що самодіяльні виступи студентів на тему, яка розглядається збігається з темою навчальної програми і назвою дисципліни, але не виконують навчальних завдань в рамках цієї дисципліни, навіть при найвищому рівні підготовки до гри, не можуть бути віднесені до інтерактивного методу навчання.

Тому гра відбувається під час аудиторних занять, але підготовка до неї здійснюється у формі самостійної спільної роботи студентів за межами аудиторного розкладу і не може замінити практичні заняття з дисципліни.

КВВ як інтерактивний метод навчання в курсі «Технології харчових виробництв» має на увазі не разовий виступ студентів, а систематичну діяльність і особливий контекст їх взаємодії і творчості. Ця діяльність створює умови для формування і розвитку у залучених до неї студентів цілого комплексу професійно цінних якостей особистості: креативності, підприємливості, гнучкості і багатоваріантності поведінки, навичок ефективної міжособистісної взаємодії, навичок командної роботи, організаторських якостей тощо. Тому підтримка студентських КВВ виступає ефективною формою і одним з важливих напрямків виховної роботи у ОНАХТ. Успіхи студентів в іграх КВВ різних спеціальностей враховуються при оцінці внутрівузівської роботи з молоддю. Однак, використання ігор КВВ в навчальному процесі жорстко обмежено вимогами, які ставлять до навчальних дисциплін відповідно із освітніми стандартами, і має відповідати вищеописаним умовам. В іншому випадку викладачі ОНАХТ можуть використовувати цю форму роботи як одну з форм своєї виховної роботи зі студентами.

Завдяки сформованій практиці роботи зі студентами був придбаний багатий матеріал і можливість його застосування. Складено методичний комплекс з курсу «Технології харчових виробництв», який активно використовується в навчальному процесі: електронні версії лекцій, методичні розробки для проведення практичних занять, матеріали для проведення заліків та іспитів, тестові завдання для організації контролю і самоконтролю.

Таким чином, застосування інтерактивних методів навчання дозволяє домогтися: розвитку особистості, її здібностей до творчої діяльності; оновлення змісту навчання; інтеграції знань, придбаних в ході вивчення суміжних дисциплін; оптимізації процесу навчання, досягнення високої якості знань, умінь і навичок; розвитку досвіду професійно-творчої діяльності; переміщення акценту з процесу викладання на процес «навчання» самих майбутніх фахівців сприяє їх особистісно-орієнтованого навчання та вміння мислити самостійно, що в свою чергу сприяє вдосконаленню професійної підготовки.

Використання задач з електрики у проблемному навчанні з фізики В.Г. Задорожний	204
Елементи проблемного навчання у фізичному практикумі О.Є. Сергєєва	205
Екологічна складова хімічного експерименту напівмікрометодом Г.В. Крусір, О.Л. Гаркович, М.М. Мадані	206
Синергетичний підхід до розробки адаптивних систем управління навчанням Т.Л. Мазурок	208
Методичні аспекти професійно - прикладної фізичної підготовки майбутніх фахівців з туризму Т.П. Сергєєва, Б.І. Струк	211
Використання сучасних технічних засобів навчання на кафедрі «технологічне устаткування зернових виробництв» А.П. Ліпін, І.М. Шипко, В.А. Тищенко	213
«Предметний» КВВ як інтерактивний метод навчання дисципліни «Технології харчових виробництв» Г.І. Палвашова, Т.І. Нікітчина, Н.В. Доценко	215
До питання про формування професійної компетенції магістрів, які навчаються за освітньою програмою «Технологічна експертиза та безпека харчової продукції» Н.К. Черно	218
Підвищення ролі вхідного контролю знань на початковому етапі навчання у вищому навчальному закладі П.М. Монтік, І.М. Світій, О.Ю. Розіна, А.А. Галіулін	219
Впровадження освітньої програми «Цифрова економіка» - передумова ефективного розвитку країни Т.А. Кулаковська	221
Особливості методики проведення занять оздоровчою гімнастикою зі студентами спеціальної медичної групи Л.М. Цапенко	222
Методичні принципи фізичного виховання Т.В. Захлевська, Р.С. Яготін	224
Концепції критичного мислення та їх розвиток Т.В. Стрікаленко, О.В. Ляпіна, О.М. Берегова	226
Актуалізація проблеми формування екосвідомості студента М.І. Охотська	228
Молодіжний форум «Енергоманія», як спосіб інтеграції учнів та вчителів шкіл до структури учбово-наукових груп Ю.О. Левтринська	229
Підготовка фахівців за професійним спрямуванням Кормова біоінженерія Б.В. Єгоров, А.В. Макаринська	232
Нетрадиційні форми лекцій у ЗВО Д.М. Попков	233